

UMOWA

między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Państwa Izrael w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji,

sporządzona w Jerozolimie dnia 22 maja 1991 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 22 maja 1991 r. w Jerozolimie sporządzona została Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Państwa Izrael w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji w następującym brzmieniu:

UMOWA

między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Państwa Izrael w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Rząd Państwa Izrael, dążąc do rozszerzenia współpracy gospodarczej ze wzajemną korzyścią dla obu krajów,

mając na celu stworzenie korzystnych warunków do inwestowania przez inwestorów każdej Umawiającej się Strony na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, i

uznając, że popieranie i wzajemna ochrona inwestycji na podstawie niniejszej umowy wpłynie na pobudzenie indywidualnej przedsiębiorczości i przyczyni się do rozwoju obu Państw,

uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

Definicje

W rozumieniu niniejszej umowy:

1. Pojęcie „inwestycje” oznacza wszelkie mienie, w tym, ale nie wyłącznie:

- a) ruchomości i nieruchomości, jak również inne prawa rzeczowe w odniesieniu do wszelkiego mienia,
- b) prawa z tytułu akcji, obligacji i innych form udziału w spółkach,

c) roszczenia pieniężne, goodwill, inne prawa majątkowe oraz inne roszczenia do świadczeń mających wartość ekonomiczną,

d) prawa w dziedzinie własności intelektualnej, technologii produkcji i know-how.

2. Postanowienia niniejszej umowy mają zastosowanie do praw i zobowiązań obu Umawiających się Stron w odniesieniu do inwestycji dokonanych po dniu 26 maja 1976 r.

3. Pojęcie „inwestor” oznacza:

a) osoby fizyczne posiadające obywatelstwo lub stałe miejsce zamieszkania na obszarze danej Umawiającej się Strony zgodnie z jej obowiązującym prawem, które nie są jednocześnie obywatelami drugiej Umawiającej się Strony, lub

b) spółki, w tym korporacje, firmy lub stowarzyszenia zarejestrowane lub ustanowione zgodnie z prawem danej Umawiającej się Strony, które nie pozostają pod bezpośrednią lub pośrednią kontrolą inwestorów drugiej Umawiającej się Strony.

4. Pojęcie „przychody” oznacza kwoty uzyskane z inwestycji, w tym, ale nie wyłącznie: dywidendy, zyski, odsetki, zyski ze sprzedaży majątku, należności licencyjne lub honoraria.

5. Pojęcie „terytorium” oznacza w odniesieniu do każdej Umawiającej się Strony terytorium danej Umawiającej się Strony.

6. Pojęcie „Umawiająca się Strona” oznacza odpowiednio Rząd Rzeczypospolitej Polskiej lub Rząd Państwa Izrael.

Artykuł 2

Popieranie i ochrona inwestycji

1. Każda z Umawiających się Stron będzie popierać i stwarzać korzystne warunki do inwestowania na jej terytorium przez inwestorów drugiej Umawiającej się Strony i dopuści takie inwestycje z zastrzeżeniem uprawnień wynikających z jej ustawodawstwa.

2. Inwestycje dokonane przez inwestorów każdej z Umawiających się Stron będą traktowane w sposób sprawiedliwy i równy oraz będą korzystały z pełnej ochrony i bezpieczeństwa na terytorium drugiej Umawiającej się Strony. Żadna z Umawiających się Stron nie będzie naruszać w sposób nieuzasadniony lub dyskryminacyjny praw inwestora drugiej Umawiającej się Strony do zarządzania, utrzymywania, wykorzystywania, osiągania korzyści lub rozporządzania inwestycjami na swoim terytorium.

Artykuł 3

Klauzula najwyższego uprzywilejowania

1. Każda Umawiająca się Strona przyzna inwestycjom dokonany na swoim terytorium oraz przychodom uzyskiwanym z tego tytułu przez inwestorów drugiej Umawiającej się Strony traktowanie nie mniej korzystne niż przyznane przez nią inwestycjom lub przychodom z nich uzyskiwanym przez inwestorów z któregośkolwiek państwa trzeciego.

2. Każda Umawiająca się Strona przyzna na swoim terytorium inwestorom drugiej Umawiającej się Strony, w odniesieniu do zarządzania, utrzymywania, wykorzystywania, osiągania korzyści lub rozporządzania ich inwestycjami, traktowanie nie mniej korzystne niż to, które ona przyzna własnym inwestorom lub inwestorom z któregośkolwiek państwa trzeciego.

Artykuł 4

Odszkodowanie za straty

1. Inwestorom jednej Umawiającej się Strony, których inwestycje na terytorium drugiej Umawiającej się Strony poniosły straty z powodu wojny lub innego konfliktu zbrojnego, rewolucji, stanu wyjątkowego, buntu, powstania, zamieszek lub innych podobnych zdarzeń, zostanie przyznane przez drugą Umawiającą się Stronę w odniesieniu do odtworzenia, odszkodowania, kompensaty lub innego uregulowania traktowanie nie mniej korzystne niż to, które druga Umawiająca się Strona przyzna własnym inwestorom lub inwestorom któregośkolwiek państwa trzeciego.

Wynikające z powyższego płatności będą swobodnie transferowane.

2. Z zastrzeżeniem postanowień ustępu 1 niniejszego artykułu, inwestorom jednej Umawiającej się Strony, którzy z powodu zdarzeń wymienionych w tym ustępie doznali strat na terytorium drugiej Umawiającej się Strony w wyniku:

- a) rekwizycji ich majątku przez siły zbrojne lub władze,
- b) zniszczenia ich mienia przez siły zbrojne lub władze, nie spowodowanego podczas walki zbrojnej lub nie wynikającego z konieczności sytuacji,

zostanie przyznane właściwe odtworzenie lub odpowiednie odszkodowanie.

Wynikające z powyższego płatności będą swobodnie transferowane.

Artykuł 5

Wywłaszczenie

1. Inwestycje inwestorów każdej z Umawiających się Stron nie zostaną znacjonalizowane, wywłaszczone lub poddane środkom wywołującym skutki równoznaczne z nacjonalizacją lub wywłaszczeniem (zwanymi dalej „wywłaszczeniem”) na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, chyba że dla celów publicznych w związku z wewnętrznymi potrzebami tej Umawiającej się Strony i pod warunkiem, że zostaną podjęte niedyskryminacyjnie oraz za niezwłocznym, właściwym i skutecznym odszkodowaniem. Odszkodowanie takie powinno odpowiadać wartości rynkowej wywłaszczonej inwestycji bezpośrednio przed wywłaszczeniem lub zanim decyzja o wywłaszczeniu stała się publicznie znana, w zależności od tego, która z tych okoliczności nastąpiła wcześniej, i będzie obejmować przewidziane prawem odsetki do czasu dokonania zapłaty, jak również będzie dokonane bez zwłoki oraz będzie skutecznie wykonalne i swobodnie transferowane. Dotknięci powyższym inwestorzy mają prawo na mocy ustawodawstwa tej Umawiającej się Strony, która dokonała wywłaszczenia, do niezwłocznego rozpatrzenia przez władze sądowe lub inne niezależne organy tej Umawiającej się Strony ich sprawy i do dokonania wyceny ich inwestycji zgodnie z zasadami określonymi w niniejszym ustępie.

2. W przypadku gdy jedna Umawiająca się Strona wywłaszczy mienie spółki określonej w artykule 1 ustęp 3, zarejestrowanej lub utworzonej na podstawie ustawodawstwa obowiązującego na jej terytorium, w której inwestorzy drugiej Umawiającej się Strony posiadają udziały lub inne prawa własności, pierwsza Umawiająca się Strona zapewni, aby postanowienia ustępu 1 niniejszego artykułu miały zastosowanie w zakresie niezbędnym do zagwarantowania takim inwestorom drugiej Umawiającej się Strony, którzy są właścicielami tych akcji lub innych praw własności, bezzwłocznego, właściwego i skutecznego odszkodowania w odniesieniu do ich inwestycji.

Artykuł 6

Transfer inwestycji i przychodów

1. W odniesieniu do inwestycji każda Umawiająca się Strona gwarantuje inwestorom drugiej Umawiającej się Strony nieograniczony transfer należności z tytułu dokonanych inwestycji i przychodów.

Transfer będzie dokonywany bez zwłoki w takiej walucie wymiennej, w której kapitał był pierwotnie zainwestowany, lub w jakiegokolwiek innej walucie wymiennej uzgodnionej między inwestorem a zainteresowaną Umawiającą się Stroną.

Z braku odmiennego uzgodnienia z inwestorem transfery będą dokonywane według kursu stosowanego w dniu transferu, zgodnie z obowiązującymi przepisami dewizowymi danej Umawiającej się Strony.

2. W odniesieniu do Rzeczypospolitej Polskiej:

- a) transfer kwot z tytułów wymienionych w ustępie 1 niniejszego artykułu, w tym z tytułu zainwestowanego kapitału i przychodów, przekraczających kwotę podlegającą transferowi zgodnie z artykułem 19 ustawy z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej z udziałem podmiotów zagranicznych, będzie dokonywany według następującego schematu:

- od dnia 1 stycznia 1991 r. — 15% kwot pozostałych w roku 1990 i uprzednio nie przekazanych,
- od dnia 1 stycznia 1992 r. — 20% kwot pozostałych w latach 1990—1991 i uprzednio nie przekazanych,
- od dnia 1 stycznia 1993 r. — 35% kwot pozostałych w latach 1990—1992 i uprzednio nie przekazanych,
- od dnia 1 stycznia 1994 r. — 50% kwot pozostałych w latach 1990—1993 i uprzednio nie przekazanych,
- od dnia 1 stycznia 1995 r. — 80% kwot pozostałych w latach 1990—1994 i uprzednio nie przekazanych,
- od dnia 1 stycznia 1996 r. — 100% kwot pozostałych w latach 1990—1995 i uprzednio nie przekazanych oraz 100% kwot po tym okresie.
- b) Rząd Rzeczypospolitej Polskiej zapewni istnienie możliwości inwestowania kwot, które nie mogły być transferowane zgodnie z ustępem 2 niniejszego artykułu, na rachunku bankowym zapewniającym dodatnią realną stopę procentową.
- c) Jeżeli Rzeczpospolita Polska wprowadzi pełną wymiennalność waluty w odniesieniu do inwestycji zagranicznych przed 1 stycznia 1996 r., transfer kwot będzie prowadzony bez ograniczeń od dnia wprowadzenia pełnej wymiennalności.
3. W odniesieniu do Państwa Izrael postanowienia niniejszego artykułu nie będą tymczasowo miały zastosowania do następujących rodzajów inwestycji:
- a) wszelkiego rodzaju depozytów w nowych szeklach Izraela trzymany w bankach izraelskich, w tym rachunki oszczędnościowe i fundusze emerytalne bez względu na terminy płatności;
- b) obligacji w nowych szeklach Izraela i obligacji wymienionych emitowanych lub gwarantowanych przez Rząd Izraela lub przez banki izraelskie, jak również lokaty w publicznych funduszach inwestycyjnych, które inwestują w tego rodzaju obligacje. Do tej kategorii należą również akcje bankowe podlegające wykupieniu przez Rząd Izraela na podstawie systemu akcji bankowych z 1983 r.;
- c) inwestycji w spółkach jawnych z udziałem osoby mającej stałe miejsce zamieszkania w Izraelu lub nie zarejestrowanej w Izraelu firmy.

Artykuł 7

Wyłączenia

Postanowienia niniejszej umowy, dotyczące traktowania nie mniej korzystnego niż przyznane inwestorom jednej z Umawiających się Stron lub z któregośkolwiek państwa trzeciego, nie będą interpretowane jako nakładające na jedną z Umawiających się Stron obowiązek objęcia inwestorów drugiej Umawiającej się Strony korzyściami z tytułu jakiegokolwiek traktowania, preferencji lub przywileju, wynikających z:

- 1) którejkolwiek międzynarodowej umowy lub porozumienia, dotyczących w całości lub głównie opodatkowania,

lub jakiegokolwiek z wewnętrznych przepisów dotyczących w całości lub głównie opodatkowania,

- 2) członkostwa lub przynależności do obszaru wolnego handlu, unii celnej lub organizacji wzajemnej pomocy gospodarczej.

Artykuł 8

Rozstrzygnięcie sporów między Umawiającą się Stroną a inwestorem

1. Jeżeli Rzeczpospolita Polska stanie się stroną Konwencji z 1965 r. o rozstrzygnięciu sporów inwestycyjnych między państwami i obywatelami innych państw, każdy spór będzie mógł być przedłożony Międzynarodowemu Centrum Rozstrzygnięcia Sporów Inwestycyjnych do rozstrzygnięcia w sposób następujący:

- a) Każda Umawiająca się Strona wyrazi zgodę na przedłożenie Międzynarodowemu Centrum Rozstrzygnięcia Sporów Inwestycyjnych (zwanemu dalej „Centrum”) do rozstrzygnięcia w drodze concyliacji lub arbitrażu na zasadach Konwencji o rozstrzygnięciu sporów inwestycyjnych między państwami i obywatelami innych państw, otwartej do podpisu w Waszyngtonie dnia 18 marca 1965 r., każdego sporu prawnego powstałego między daną Umawiającą się Stroną a inwestorem drugiej Umawiającej się Strony w odniesieniu do inwestycji dokonanej przez inwestora drugiej Umawiającej się Strony na terytorium pierwszej Umawiającej się Strony.
- b) Spółka zarejestrowana lub utworzona na mocy prawa obowiązującego na terytorium jednej Umawiającej się Strony i w której, zanim spór powstanie, większość udziałów należy do obywateli lub spółek drugiej Umawiającej się Strony, będzie traktowana zgodnie z artykułem 25 ustęp 2 litera b Konwencji jako spółka drugiej Umawiającej się Strony.
- c) Jeżeli spór nie może być rozstrzygnięty polubownie lub w inny sposób w ciągu trzech miesięcy od daty otrzymania pisemnego zawiadomienia o istnieniu sporu, to zainteresowany inwestor może skierować wniosek o wszczęcie postępowania concyliacyjnego lub arbitrażowego do Sekretarza Generalnego Centrum, zgodnie z postanowieniami odpowiednio artykułów 28 lub 36 Konwencji.

Umawiająca się Strona, będąca stroną sporu, nie będzie, na żadnym etapie postępowania lub wykonania orzeczenia, podnosić zarzutu, że inwestor, który jest drugą stroną sporu, otrzymał zgodnie z polisą ubezpieczeniową odszkodowanie z tytułu niektórych lub wszystkich poniesionych przez niego strat.

- d) Żadna z Umawiających się Stron nie będzie korzystała z kanałów dyplomatycznych w związku z którymkolwiek sporem przekazanym do Centrum, chyba że:

1) Sekretarz Generalny Centrum lub utworzone przez Centrum komisja concyliacyjna albo trybunał arbitrażowy postanowią, że spór nie leży w kompetencji Centrum, lub

2) druga Umawiająca się Strona nie podporządkuje się lub nie zastosuje się do orzeczenia wydanego przez trybunał arbitrażowy.

2. Do czasu, gdy Rzeczpospolita Polska stanie się członkiem Centrum, którykolwiek spór, powstający między jedną Umawiającą się Stroną a inwestorem drugiej Umawiającej się Strony, który nie będzie mógł być rozstrzygnięty polubownie lub w inny sposób w ciągu trzech miesięcy, będzie przedkładany na wniosek zainteresowanej strony trybunałowi arbitrażowemu ad hoc.

Trybunał będzie utworzony i będzie działał zgodnie z zasadami określonymi w artykule 9 (ustępy 3 do 5). Niezależnie od postanowień artykułu 9 ustęp 5 koszty związane z trybunałem będą pokrywane w równych częściach przez inwestora i Umawiającą się Stronę.

3. Wszystkie orzeczenia arbitrażowe będą ostateczne i wiążące dla stron sporu.

4. Wszystkie kwoty uzyskane w wyniku rozstrzygnięcia sporu będą podlegały swobodnemu transferowi.

Artykuł 9

Rozstrzygnięcie sporów między Umawiającymi się Stronami

1. Spory między Umawiającymi się Stronami, dotyczące interpretacji lub stosowania niniejszej umowy, powinny, jeżeli to możliwe, być rozstrzygane w drodze dyplomatycznej, która może obejmować, jeżeli obie Strony wyrażą takie życzenie, odwołanie się do Dwustronnej Komisji złożonej z przedstawicieli obu Umawiających się Stron.

2. Jeżeli spór między Umawiającymi się Stronami nie może być w ten sposób rozstrzygnięty w ciągu sześciu miesięcy od zawiadomienia o sporze, zostanie on, na żądanie którejkolwiek Umawiającej się Strony, przedłożony do rozstrzygnięcia trybunałowi arbitrażowemu.

3. Trybunał arbitrażowy zostanie utworzony dla każdej poszczególniej sprawy w następujący sposób: W ciągu dwóch miesięcy, licząc od dnia otrzymania wniosku o wszczęcie postępowania arbitrażowego, każda Umawiająca się Strona wyznaczy jednego członka trybunału. Wyznaczeni członkowie wybiorą następnie obywatela państwa trzeciego, pod warunkiem że to państwo utrzymuje stosunki dyplomatyczne z obydwoma Umawiającymi się Stronami, który po zatwierdzeniu przez obydwie Umawiające się Strony zostanie przewodniczącym trybunału. Przewodniczący będzie wyznaczony w ciągu dwóch miesięcy od daty powołania pozostałych członków trybunału.

4. Jeżeli w terminie określonym w ustępie 3 niniejszego artykułu nie dokonano wymaganych nominacji, każda Umawiająca się Strona może, w braku innych uzgodnień, zwrócić się o ich dokonanie do Przewodniczącego Międzynarodowej Izby Handlowej w Paryżu. Jeżeli Przewodniczący nie może wypełnić wymienionej funkcji, należy o dokonanie nominacji zwrócić się do Wiceprzewodniczącego. Jeżeli Wiceprzewodniczący nie może wypełnić wspomnianej funkcji, należy zwrócić się o dokonanie niezbędnych nominacji do najstarszego rangą członka Międzynarodowej Izby Handlowej.

5. Trybunał arbitrażowy orzeka większością głosów. Orzeczenia takie będą wiążące dla obu Umawiających się Stron. Każda z nich ponosi koszty własnego członka trybunału oraz koszty jej udziału w postępowaniu arbitrażowym; koszty przewodniczącego i pozostałe koszty pokrywają w równych częściach Umawiające się Strony. Trybunał może jednak w orzeczeniu ustalić większy udział w kosztach jednej z Umawiających się Stron i orzeczenie takie będzie wiążące dla obu Umawiających się Stron. Trybunał określi tryb swojego postępowania.

Artykuł 10

Subrogacja

1. Jeżeli jedna Umawiająca się Strona lub jej wyznaczona agencja („Pierwsza Umawiająca się Strona”) dokona płatności w ramach odszkodowania w związku z inwestycją

dokonaną na terytorium drugiej Umawiającej się Strony („Druga Umawiająca się Strona”), to Druga Umawiająca się Strona uzna:

- przejęcie przez Pierwszą Umawiającą się Stronę z mocy prawa lub w wyniku czynności prawnej wszelkich praw i roszczeń strony, której wypłacono odszkodowanie, oraz
- uzna, że Pierwsza Umawiająca się Strona jest uprawniona do wykonywania tych praw i dochodzenia roszczeń z tytułu subrogacji, w tym samym zakresie, w jakim przysługiwały one stronie, której wypłacono odszkodowanie.

2. Pierwsza Umawiająca się Strona będzie uprawniona w każdej sytuacji do:

- takiego samego traktowania w zakresie praw i roszczeń nabytych przez nią z tytułu przejęcia oraz
- wszelkich płatności uzyskanych w wyniku przejęcia tych praw i roszczeń,

do którego była uprawniona na mocy niniejszej umowy w odniesieniu do inwestycji związanych z nią przychodów strona, której wypłacono odszkodowanie.

3. Wszelkie płatności w walucie niewymienialnej, uzyskane przez Pierwszą Umawiającą się Stronę w wyniku nabytych praw i roszczeń, będą swobodnie dostępne dla Pierwszej Umawiającej się Strony w celu pokrycia wszelkich wydatków na terytorium Drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 11

Stosowanie innych zasad

Jeżeli przepisy prawa wewnętrznego Umawiającej się Strony lub istniejące albo przyszłe zobowiązania powstałe między Umawiającymi się Stronami zgodnie z prawem międzynarodowym zawierają dodatkowe regulacje, które ogólnie lub szczegółowo przewidują w odniesieniu do inwestycji dokonanych przez inwestorów drugiej Umawiającej się Strony traktowanie bardziej korzystne od przewidzianego w niniejszej umowie, to takie regulacje w zakresie, w jakim są korzystniejsze, będą miały pierwszeństwo przed niniejszą umową.

Artykuł 12

Wejście w życie umowy

Każda Umawiająca się Strona dokona notyfikacji drugiej Umawiającej się Stronie o zakończeniu procedury wymaganej przez jej prawo dla wejścia niniejszej umowy w życie. Niniejsza umowa wejdzie w życie po upływie 30 dni od otrzymania drugiej notyfikacji.

Artykuł 13

Okres obowiązywania i wygaśnięcie

Niniejsza umowa pozostaje w mocy w ciągu 10 lat. Po tym okresie zachowa ona swoją moc aż do upływu 12 miesięcy od daty, w której jedna z Umawiających się Stron przekaze pisemne zawiadomienie o jej wypowiedzeniu drugiej Umawiającej się Stronie. W odniesieniu do inwestycji dokonanych w czasie obowiązywania umowy jej postanowienia zachowują moc w ciągu 20 lat od daty jej wygaśnięcia, nie naruszając możliwości stosowania powszechnie obowiązujących zasad prawa międzynarodowego po upływie tego okresu.

Na dowód czego niżej podpisani, należycie upoważnieni przez ich odnośne Rządy, podpisali niniejszą umowę.

Sporządzono w dwóch egzemplarzach w Jerozolimie w dniu 22 maja 1991 r., odpowiadającym 9 Sivan 5751,

w językach polskim, hebrajskim i angielskim, przy czym wszystkie teksty mają jednakową moc.

W razie rozbieżności przy interpretacji tekst angielski będzie rozstrzygający.

W imieniu Rządu
Rzeczypospolitej Polskiej
D. Ledworowski

W imieniu Rządu
Państwa Izrael
D. Levy

Po zaznajomieniu się z powyższą umową, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
- jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
- będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 8 listopada 1991 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*

L.S.

Minister Spraw Zagranicznych: *K. Skubiszewski*